

Tìm giải đáp về vắc-xin ngừa COVID-19

FDA đã cho phép tiêm vắc-xin Pfizer/BioNTech ngừa COVID-19 cho bất kỳ ai từ 12 tuổi trở lên. Đây là một bước tiến đầy phấn chấn và quan trọng trong cuộc chiến nhằm chấm dứt đại dịch này. **Vắc-xin Pfizer là vắc-xin ngừa COVID-19 duy nhất được phép dùng cho trẻ em.** Vắc-xin Moderna và Johnson & Johnson/Janssen được phép sử dụng cho người từ 18 tuổi trở lên.

Các vắc-xin ngừa COVID-19 không chỉ có hiệu quả đáng kinh ngạc trong việc phòng ngừa mắc bệnh, nhập viện và tử vong¹, mà còn giúp chúng ta được trở lại với các hoạt động bình thường của mình. Các nghiên cứu gần đây cho thấy những vắc-xin này có tác dụng chống lại các biến thể mới của virus đã xác định được đến thời điểm hiện tại² và ngăn ngừa việc lây truyền virus sang người khác. Những người chọn tiêm vắc-xin không chỉ bảo vệ được bản thân khỏi virus này mà còn giúp bảo vệ những người trong cộng đồng có thể dễ bị tổn thương hơn hoặc không thể chích ngừa ngay lúc này.

Nếu tôi đã từng nhiễm COVID-19, tôi có nên tiêm vắc-xin không?

Có, ngay cả khi quý vị đã từng nhiễm COVID-19, quý vị vẫn nên chích ngừa. Các vắc-xin này giúp tăng mức độ bảo vệ khỏi bệnh tật và khả năng tái nhiễm. Các nghiên cứu cho thấy vắc-xin bảo vệ quý vị tốt hơn trước các biến thể của virus này. Điều này cũng có thể có nghĩa là vắc-xin đem lại khả năng miễn dịch lâu dài hơn so với miễn dịch tự nhiên, hay miễn dịch do đã mắc bệnh. Chích ngừa là cách hình thành khả năng miễn dịch an toàn và hiệu quả hơn nhiều so với việc bị nhiễm virus và mắc bệnh COVID-19.

Tôi có thể gặp những tác dụng phụ nào sau khi tiêm vắc-xin?³

Vắc-xin ngừa COVID-19 đều an toàn và hiệu quả. Tuy nhiên, cũng như tất cả các loại thuốc, một số người có thể gặp các tác dụng phụ. Do vậy, điều quan trọng là phải biết những tác dụng phụ đó là gì và cần chú ý những gì.

Tác dụng phụ thường gặp

Quý vị có thể sẽ gặp các tác dụng phụ từ mức nhẹ đến mức trung bình, trong một vài ngày. Đây là những dấu hiệu thông thường cho thấy cơ thể đang hình thành khả năng bảo vệ và hệ miễn dịch đang làm những gì mà nó phải làm. Các tác dụng phụ này thường sẽ biến mất sau 12-48 giờ. Một số người không gặp tác dụng phụ hoặc có thể sẽ gặp các tác dụng phụ sau liều tiêm thứ 2 khác với sau liều đầu tiên. Việc gặp một tác dụng phụ thông thường không phải là lý do để không tiêm liều thứ 2 của vắc-xin mRNA ngừa COVID-19. Quý vị cần tiêm cả hai liều để được bảo vệ hoàn toàn.

¹ <https://www.cdc.gov/vaccines/acip/meetings/downloads/slides-2021-05-12/04-COVID-Oliver-508.pdf>

² <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/science/science-briefs/fully-vaccinated-people.html>

³ <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/pfizer/reactogenicity.html>

Trên cánh tay tại vị trí tiêm:

- Đau
- Ứng đỏ
- Sưng tấy

Trên các phần còn lại của cơ thể:

- Ớn lạnh
- Tiêu chảy
- Sốt hoặc cảm thấy vã mồ hôi
- Đau đầu
- Đau cơ
- Buồn nôn hoặc cảm thấy nôn nao
- Mệt mỏi

Tác dụng phụ ít phổ biến hơn

Một số trẻ em có thể sẽ xuất hiện các hạch bạch huyết sưng và nhạy cảm đau (gọi là nổi hạch), thường ở vùng nách hoặc cổ.

Một số người có thể bị phát ban đỏ, ngứa, sưng hoặc đau ở vị trí tiêm, thường được gọi là “cánh tay COVID”. Những nốt phát ban này có thể bắt đầu sau vài ngày đến hơn một tuần kể từ khi tiêm mũi đầu tiên. Nếu con quý vị bị “cánh tay COVID” sau khi tiêm liều đầu tiên, trẻ vẫn nên tiêm liều thứ 2. Hãy hỏi bác sĩ của con quý vị về việc điều trị tình trạng này bằng một loại thuốc kháng histamine để giảm ngứa, hoặc acetaminophen hay một loại thuốc kháng viêm không steroid (NSAID) để giảm đau.

Mẹo hữu ích giúp xử trí các tác dụng phụ

Tốt nhất là quý vị nên đợi càng lâu càng tốt rồi mới dùng thuốc giảm đau bất kỳ sau khi chích ngừa. Hãy trao đổi với bác sĩ của quý vị về việc dùng một loại thuốc không cần kê đơn, như ibuprofen, acetaminophen (thường được gọi là Tylenol), hoặc naprosyn, để giúp giảm đau hoặc khó chịu do bất kỳ tác dụng phụ nào.

Điều quan trọng là sau khi chích ngừa, quý vị hãy tiếp tục dùng bất kỳ loại thuốc hàng ngày dài hạn nào của mình, trừ khi bác sĩ yêu cầu không làm như vậy.

Để giảm đau và giảm khó chịu tại vị trí tiêm:

- Đắp một chiếc khăn mát sạch, mát và ướt lên vùng da đó.
- Sử dụng hoặc tập thể dục cho cánh tay.

Để giảm khó chịu do sốt:

- Uống thật nhiều nước.
- Mặc đồ nhẹ nhàng, với những bộ quần áo không gây nóng bức.

Trường hợp cần gọi bác sĩ

Trong hầu hết các trường hợp, quý vị sẽ chỉ gặp các tác dụng phụ thông thường. Hãy liên hệ với bác sĩ hoặc nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe:

- Nếu tình trạng ửng đỏ hoặc nhạy cảm đau ở vị trí tiêm bắt đầu nặng hơn sau 24 giờ (hoặc 1 ngày)
- Nếu quý vị lo lắng về bất kỳ triệu chứng bất thường nào mà quý vị có thể gặp phải, hoặc có thắc mắc về các tác dụng phụ hỗn hợp do tiêm đồng thời vài loại vắc-xin.
- Nếu quý vị lo lắng về các tác dụng phụ mà mình gặp phải hoặc các tác dụng đó có vẻ như không hết sau vài ngày.

Hãy gọi cho bác sĩ ngay lập tức nếu quý vị có bất kỳ triệu chứng nào sau đây trong vòng tối đa 3 tuần sau khi tiêm vắc-xin ngừa COVID-19:

- Nhịp tim bất thường
- Mờ mắt
- Đau ngực
- Nhầm lẫn hoặc khó khăn khi nói
- Ngất hoặc mất ý thức
- Sưng chân
- Bầm tím mới phát hoặc dễ bị bầm tím
- Đốm xuất huyết (các đốm đỏ nhỏ xíu trên da)
- Đau bụng dữ dội không hết
- Đau đầu dữ dội hoặc đau đầu không hết
- Co giật
- Thở gấp
- Suy nhược hoặc giác quan có thay đổi

Tác dụng phụ nghiêm trọng hoặc nặng sau khi tiêm vắc-xin hiếm khi xảy ra⁴

Phản ứng dị ứng được coi là nghiêm trọng nếu người đó cần được điều trị bằng epinephrine hoặc EpiPen[®] hoặc phải đến bệnh viện. Các loại phản ứng này được gọi là sốc phản vệ và hầu hết luôn xảy ra trong vòng 30 phút sau khi tiêm vắc-xin. Người tiêm có thể sẽ bị khó thở, sưng mặt và cổ họng, tim đập nhanh, nổi ban nặng khắp cơ thể, hoặc chóng mặt và suy nhược. Chính vì vậy, điều quan trọng là phải ở lại 15-30 phút sau khi chích ngừa, để bác sĩ có thể theo dõi tình trạng của quý vị và đảm bảo mọi thứ đều ổn. Hiện có sẵn các loại thuốc để điều trị sốc phản vệ. Bất kỳ ai bị phản ứng sốc phản vệ sau khi tiêm liều vắc-xin thứ nhất **không nên** tiêm liều thứ 2.

Phản ứng dị ứng tức thì không nghiêm trọng cũng hiếm khi xảy ra.

Các phản ứng dị ứng không đòi hỏi phải cấp cứu hoặc nhập viện được gọi là phản ứng dị ứng tức thì không nghiêm trọng. Các loại phản ứng này xảy ra trong vòng 4 giờ sau khi tiêm vắc-xin. Người tiêm có thể sẽ bị phát ban, sưng tấy hoặc thở khó khè. Nếu con quý vị gặp phản ứng dị ứng tức thì không nghiêm trọng sau khi tiêm một liều vắc-xin ngừa COVID-19, trẻ không nên tiêm liều thứ 2, ngay cả khi phản ứng đó không nghiêm trọng đến mức phải cấp cứu hoặc nhập viện.

⁴ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/allergic-reaction.html>

Khả năng xảy ra các tác dụng phụ lâu dài là vô cùng thấp.

Nếu xem xét lịch sử của tất cả các chương trình chích ngừa, quý vị sẽ thấy đa số chủ yếu các tác dụng phụ lâu dài do chích ngừa đều xuất hiện trong khoảng 30-45 ngày sau khi kết thúc các thử nghiệm lâm sàng vắc-xin. Đó chính là lý do tại sao FDA yêu cầu phải chờ ít nhất 60 ngày sau khi kết thúc thử nghiệm lâm sàng mới có thể cấp giấy phép sử dụng khẩn cấp (EUA).

FDA và CDC sẽ tiếp tục theo dõi mọi tác dụng phụ hiếm gặp có thể xảy ra.

Các vắc-xin được phát triển nhanh chóng nhờ cắt giảm thủ tục giấy tờ rườm rà và tề quan liêu những nhiễu, chứ không phải là cắt bớt công đoạn hay bỏ qua bất kỳ biện pháp phòng ngừa an toàn nào. Các nhà khoa học đã nghiên cứu công nghệ được dùng để phát triển các vắc-xin này trong hơn một thập kỷ. Thực trạng có hàng triệu ca nhiễm COVID-19 trên khắp thế giới đã cho phép các nhà khoa học nhanh chóng nghiên cứu virus này để phát triển một loại vắc-xin an toàn và hiệu quả. Hàng triệu người ở Hoa Kỳ đã tiêm vắc-xin ngừa COVID-19 dưới sự giám sát an toàn gắt gao nhất trong lịch sử. FDA, CDC và Ủy Ban Cố Vấn về Thực Hành Tiêm Chủng (ACIP)⁵ đã xem xét kỹ lưỡng mọi dữ liệu hiện có và tin tưởng rằng các vắc-xin này đều an toàn và hiệu quả để ngăn ngừa COVID-19. **Khả năng quý vị nhiễm COVID-19 đe dọa đến tính mạng còn cao hơn nhiều so với nguy cơ quý vị có thể gặp tác dụng phụ nghiêm trọng do vắc-xin này.**

Hoa Kỳ có hệ thống tốt nhất trên thế giới⁶ để tầm soát các tác dụng phụ hiếm gặp mà chỉ có thể phát hiện khi các vắc-xin được dùng rộng rãi cho nhiều người. CDC thông báo cho công chúng bất cứ khi nào có người cho biết đã bị mắc bệnh sau khi chích ngừa, cho dù bệnh đó có phải là do vắc-xin gây ra hay không. Không chỉ bác sĩ mà bất cứ ai cũng có thể trình báo về một chứng bệnh hay tác dụng phụ gặp phải sau khi chích ngừa. Thông tin này được báo cáo qua Hệ Thống Báo Cáo Biến Cố Bất Lợi của Vắc-xin (VAERS). Điều quan trọng là phải nhớ rằng, nếu một vấn đề sức khỏe được báo cáo đến VAERS, thì điều đó không đồng nghĩa với việc vắc-xin đã gây ra vấn đề đó. Hệ thống này chỉ đơn giản là cảnh báo các nhà khoa học, chuyên gia về an toàn vắc-xin và các bác sĩ về bất kỳ vấn đề tiềm ẩn nào có thể cần xem xét kỹ lưỡng hơn.

Một ví dụ về khả năng hoạt động hiệu quả của hệ thống này là việc nhanh chóng phát hiện ra vắc-xin ngừa COVID-19 của Johnson & Johnson có liên quan đến một loại cục máu đông rất hiếm gặp (huyết khối với hội chứng giảm tiểu cầu hay TTS) cần được điều trị khác với các loại cục máu đông khác. Hệ thống VAERS đã có thể phát hiện ra tác dụng phụ hiếm gặp này và CDC đã có thể cho các bác sĩ biết cách thức tốt nhất để điều trị những cục máu đông này. Giờ đây, ngay cả khi có người gặp phải tác dụng phụ hiếm gặp này, các bác sĩ vẫn có thể chữa trị một cách hiệu quả. Điều quan trọng cần chỉ ra là vắc-xin Johnson & Johnson là một loại vắc-xin khác với các vắc-xin mRNA của Pfizer và Moderna. Trong hơn 200 triệu liều vắc-xin Pfizer và Moderna, chưa từng thấy mối liên quan nào với tình trạng cục máu đông. Vắc-xin Pfizer là vắc-xin ngừa COVID-19 duy nhất được phép dùng cho trẻ em.

Hệ thống an toàn vắc-xin đã nhận được một số báo cáo về tình trạng viêm cơ tim (sưng và viêm ở cơ tim) hoặc viêm màng ngoài tim (viêm màng bao quanh tim).⁷ Các tình trạng sức khỏe này không phải là không thường gặp. Viêm cơ tim và viêm màng ngoài tim thường xảy ra sau khi bị nhiễm các virus như cúm, bệnh Lyme, hay thậm chí là COVID-19, và có thể chữa trị. Trong mỗi 100,000 người ở Hoa Kỳ thì có khoảng 10 đến 20 người được chẩn đoán mắc bệnh viêm cơ tim mỗi năm. Vẫn chưa xác định được liệu những trường hợp viêm cơ tim hiếm gặp này có liên quan đến các vắc-xin hay không. Hiệp Hội Tim Mạch Hoa Kỳ gần đây đã đưa ra một tuyên bố⁸ khuyên mọi người rằng, do các trường hợp được báo cáo là hiếm gặp và hầu hết là nhẹ, nên các lợi ích của vắc-xin ngừa COVID-19 vẫn vượt xa mọi rủi ro tiềm ẩn của tác dụng phụ này.

5 https://www.cdc.gov/mmwr/volumes/70/wr/mm7020e1.htm?s_cid=mm7020e1_w

6 <https://www.cdc.gov/vaccinesafety/index.html>

7 <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/myocarditis.html>

8 <https://newsroom.heart.org/news/covid-19-vaccine-benefits-still-outweigh-risks-despite-possible-rare-heart-complications>

Tại sao trẻ em cần tiêm vắc-xin ngừa COVID-19?

Có một hiểu lầm phổ biến là trẻ em không bị nhiễm COVID-19 hoặc không có nguy cơ bị bệnh nặng do virus này. Tuy nhiên, một số trẻ vẫn mắc bệnh đến mức phải điều trị tại bệnh viện. Còn nhiều điều chúng ta vẫn chưa biết về việc COVID-19 sẽ tiếp tục ảnh hưởng thế nào đến trẻ em về lâu dài.

COVID-19 nguy hiểm hơn rất nhiều so với bất kỳ rủi ro nào có thể có khi tiêm vắc-xin. Trẻ em cũng phải chịu các tác dụng phụ nghiêm trọng, có khả năng kéo dài với mức độ tương tự như người lớn, ngay cả khi trẻ chưa bao giờ có triệu chứng hoặc chỉ xuất hiện triệu chứng nhẹ tại thời điểm nhiễm bệnh. Nhiều trẻ còn tiếp tục bị mệt mỏi, đau đầu, đau bụng, đau cơ và khớp, khó ghi nhớ và xử lý thông tin.

Kể từ khi bắt đầu đại dịch, đã có 77,827 trẻ em Utah từ 0-18 tuổi bị chẩn đoán nhiễm COVID-19, trong đó có 683 trẻ em phải nhập viện. Trong số những trẻ phải nhập viện ở nhóm tuổi đó, có 74 em xuất hiện hội chứng viêm đa hệ thống ở trẻ em (MIS-C). MIS-C là một bệnh trạng nghiêm trọng có thể dẫn đến tử vong.

Vắc-xin ngừa COVID-19 đã gây ra trường hợp tử vong nào chưa?

Chưa có trường hợp tử vong nào trực tiếp do các vắc-xin này gây ra, trong số hơn 259 triệu liều vắc-xin COVID-19 được dùng tại Hoa Kỳ từ ngày 14 tháng 12 năm 2020 đến ngày 10 tháng 5 năm 2021.⁹

CDC đã phát hiện ra rằng vắc-xin Johnson & Johnson ngừa COVID-19 gây ra một biến cố bất lợi hiếm gặp và nghiêm trọng — đó là đông máu kèm theo giảm tiểu cầu — ở một số rất ít người. Tại thời điểm đó, nhiều bác sĩ không biết rằng những cục máu đông hiếm gặp này cần được điều trị khác với cách họ điều trị tình trạng cục máu đông khác. Thật không may, việc điều trị những cục máu đông hiếm gặp này bằng loại thuốc tương tự như với những cục máu đông khác có thể đem lại những tác dụng phụ rất nghiêm trọng — và một vài người đã tử vong — vì cục máu đông của họ đã không được điều trị bằng đúng loại thuốc. Chưa có liên hệ nào giữa cục máu đông và các vắc-xin mRNA (của Pfizer hoặc Moderna).

Chưa có trường hợp tử vong nào do bất kỳ tác dụng phụ nào (thậm chí là hiếm gặp) của các vắc-xin mRNA (Pfizer và Moderna). Vắc-xin Pfizer là loại vắc-xin duy nhất được phép sử dụng cho trẻ em dưới 18 tuổi. Vắc-xin Johnson & Johnson không được phép sử dụng cho trẻ em dưới 18 tuổi.

moderna

Johnson & Johnson

⁹ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/adverse-events.html>

Những ai không nên tiêm vắc-xin Pfizer ngừa COVID-19?

Vắc-xin Pfizer/BioNTech ngừa COVID-19 được phép sử dụng cho những người đủ 12 tuổi trở lên. Quý vị không nên tiêm vắc-xin này nếu:

- Đã gặp phản ứng dị ứng nghiêm trọng sau khi tiêm liều đầu tiên của vắc-xin.
- Đã có phản ứng dị ứng nghiêm trọng với bất kỳ **thành phần** nào trong vắc-xin này.

Hãy trao đổi với bác sĩ của quý vị trước khi tiêm một vắc-xin ngừa COVID-19 nếu đã có phản ứng dị ứng tức thì với liều đầu tiên của vắc-xin ngừa COVID-19, hoặc có phản ứng dị ứng với một loại vắc-xin khác hay liệu pháp tiêm cho một bệnh khác, ngay cả khi phản ứng đó không nghiêm trọng.

Quý vị có thể được chích ngừa ngay cả khi quý vị có tiền sử phản ứng dị ứng nghiêm trọng không liên quan đến vắc-xin hoặc thuốc tiêm, chẳng hạn như dị ứng với thức ăn, vật nuôi, nọc độc, môi trường hoặc mủ cao su. Quý vị cũng có thể chích ngừa nếu có tiền sử dị ứng với các loại thuốc uống hoặc tiền sử gia đình về các phản ứng dị ứng nghiêm trọng.¹⁰

Tôi có thể tiêm các loại vắc-xin khác đồng thời với vắc-xin ngừa COVID-19 không?

Khi quý vị tiêm vắc-xin ngừa COVID-19, đó là thời điểm thích hợp để đảm bảo quý vị và con mình được cập nhật thông tin về các loại vắc-xin khác. **Vắc-xin COVID-19 và các vắc-xin khác giờ đây có thể được tiêm vào cùng một ngày và quý vị không còn phải đợi để tiêm vắc-xin COVID-19 nếu đã tiêm một loại vắc-xin khác trong vòng 14 ngày trước đó.**¹¹ Hãy hỏi bác sĩ của quý vị về các tác dụng phụ có thể gặp phải của mỗi loại vắc-xin, để quý vị biết cần chú ý những gì. Có thể quý vị sẽ gặp phải các tác dụng phụ của CẢ HAI loại vắc-xin cùng lúc.

¹⁰ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/recommendations/specific-groups/allergies.html>

¹¹ <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/clinical-considerations.html#Coadministration>

Tôi có nên báo cáo về bất kỳ tác dụng phụ nào gặp phải sau khi tiêm vắc-xin ngừa COVID-19 không?

Nếu quý vị cho rằng mình đã gặp một tác dụng phụ sau khi chích ngừa, quý vị có thể báo lên [Hệ Thống Báo Cáo Biến Cố Bất Lợi của Vắc-xin \(VAERS\)](#) của CDC. Quý vị cũng có thể yêu cầu bác sĩ báo cáo vấn đề đó lên VAERS cho mình. VAERS giúp các nhà khoa học và chuyên gia y tế nhanh chóng phát hiện ra các dạng vấn đề sức khỏe bất thường hoặc không mong muốn (còn được gọi là “biến cố bất lợi”) có thể chỉ báo một vấn đề về an toàn có thể xảy ra với một loại vắc-xin.

Đăng ký V-safe

V-safe là một công cụ trực tuyến cho phép quý vị thông báo cho CDC nếu quý vị gặp bất kỳ tác dụng phụ nào sau khi chích ngừa COVID-19. Quý vị cũng có thể nhận được lời nhắc nếu quý vị cần tiêm liều thứ 2. Tìm hiểu thêm về V-safe tại www.cdc.gov/vsafe.

5 <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/clinical-considerations.html#Coadministration>

6 <https://www.cdc.gov/vaccinesafety/concerns/multiple-vaccines-immunity.html>